GAZETA LWOWSKA.

W Piątek **Nro. 123.** 28. Października 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Z Wiédnia d.* 19. *Października.* —

Podług treści naywyższego Listu Gabinetowego pod d. 16. Października do pierwszego C. K. naywyższego Ochmistrza, Xięcia na Trautmansdorffie-Weinsberg wydanego, C. K. Marszałek polny i Prezes nadworney Rady woienney, Hrabia Bellegarde, przedstawił Jego C. K. Mości, że tracąc coraz więcey wzrok, nie może tyle obeymuiących spraw C. K. nadworney Rady woienney daley prowadzić; z którego to powodu N. Cesarz Jmć z żalem przymuszony został, pozwolić mu na wystąpienie z zawodu, w którym tak zaszczytnie ze szczególnieyszém upodobaniem N. Pana i z dobrém naywyższey służby urzędował. Przy tém raczył N. Pan Jenerała iazdy i naczelnie dowodzącego w Illyryi, średniey Austryi i Tyrolu, Xięcia Hohenzollern-Hechingen, ze względu na celuiące zasługi tegoż, przez długi lat przeciąg w woysku położonych, i dowiedzioney przychylności do Nayiaśnieyszego Domu Cesarskiego i kraiu, mianować Prezesem C. K. Rady woienney nadworney.

N. Pan raczył Antoniego z Karsnic Karsnickiego, dziedzica dóbr Hrehorów w Galicyi i Rotmistrza w C. K. woysku, przez wzgląd na iego zasługi, wynieść do stanu Hrabiów Cesarstwa Austryiackiego.

— *Z Węgier.* —

Gazeta Preszburgska z d. 18. Października donosi z tamtąd, co następuie:

»Przez nadzwyczayną sposobność nadeszła tu w d. 16. t. m. wiadomość o nagłém i niespodziewaném zeyściu z tego świata N. Króla Jmi Bawarskiego, który to wypadek cały Dwór w nayglębszy pograżił smutek. Z naywyższego rozporządzenia N. Cesarza Jmci odprawione będzie nabożeństwo pogrzebowe d. 18. o godz. 11 przed południem w kaplicy Prymasowskiey.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Wyspa St. Domingo.

Gazeta Francyi z d. 11. Października donosi z Port-au-Prince pod d. 16. Września: »Prezydent Boyer powrócił z podróży swoiey przedsięwziętey na Północ. Jenerał Nord dowódzący w przylądku Hayti, i Jenerał Profete, uwięzieni zostali i stawieni będą przed Sąd woienny. — Jenerał Tousseint, szwagier byłego Króla Krzysztofa, zawikłany równie do teraz odkrytego spisku, zastrzelił się. Jenerał Magny, Dowódca tamteyszego obwodu, okazał przy tey sposobności wierność i przychylność swoię dla Rządu teraźnieyszego w sposób pełen zaszczytu. Ten ostatni wybuch nieukontentowania kilku dawnych Oficerów z woyska Krzysztofa obiawił nowe dowody przywiązania i zaufania Haycianów ku swoiemu Prezydentowi.«

Ameryka Hispańska.

Gazety Nowo-Yorkskie donoszą: »Kongres Peruwiański, dotąd w Limie zgromadzony; zatrudnia się on urządzeniem rozmaitych gałęzi administracyi Państwa i szkół przeznaczonych do wzaiemney nauki. Wyrokiem Kongressu cło na towary Ameryki północney nałożone, na 40 pCtu. podwyższone zostało, gdy tymczasem towary Angielskie tylko 30pCtu. opłacaią. Ta odmiana zdaie się być skutkiem wpływu Angielskiego. Inny wyrok obowiązuiący od d. 1. Grudnia, zakazuie przywozu wszelkich towarów Hiszpańskich pód karą grabieży.«

Z Chili donoszą, że postanowiono w tym kraiu przyiąć systemat federacyyny, że Coquimbo i Conception urządziły iuż swoie prowincyyne Zgromadzenia, a Zgromadzenie z Sant-Jago dnia 20. Czerwca zebrać się ma.

Wyspa Chyloe iest ciągle w rękach roialistów.

Hiszpaniia.

Minister Łaski i Sprawiedliwości wydał dwa Okólniki, które do ustalenia pokoiu i spokoyności w całém kraiu istotnie się przyczynią. W pierwszym do Arcybiskupów i Biskupów Królestwa, wynurza niechęć Króla Jmci, że na kazalnicach nienawiść i osobistą zemstę zapalać i podsycać usiłuią; zkąd N. Pan wzywa Prałatów do użycia skutecznych środków, aby w kościele Bożym tylko słowa pokoiu przepowiadano, i iako z urodzenia przeznaczony Obrońca Religii Katolickiey, każdemu Duchownemu, któryby uwieść się dał do nadużywania swoiego świętego Urzędu w podniecaniu nienawiści i niezgody, surową karą zagraża. Drugi Okolnik wydany do Władz Sądowych na

)(

prowincyiach, zakaznie zaniechać wszelkich processów za polityczne przestępstwa, i więzniów, których liczba prócz tego iuż znacznie zmnieyszona, natychmiast na wolność wypuścić.

Król ze względu na nędzę i ubóstwo mieszkańców wyspy Majorki, upoważnił Jenerała Kapitana na téyże wyspie, porozumieć się z Dziekanem Królewskiéy Audyiencyi, aby część pieniędzy gminnych użyć na kupno zboża, które dla chybionych urodzaiów, między mieszkańców rozdane być ma.

Nowo ustanowiona Junta naradcza rozpoczęła swoie urzędowanie przez adres do Króla, w którym wyraża, że ciągłym iéy staraniem będzie, sława Królewska, blask i utrzymanie Jego Tronu: utrzymanie w całości Państw przez Króla odziedziczonych, nierozerwane połączenie Tronu z Ołtarzem, wrócenie Monarchii do rzędu Państw Europy, który dawniéy między niemi zaymowała, pieczołowitość o dobro poiedynczych iak i pomyślność Rządu, poniesionych szkód powetowanie, podatków z zamożnością podatkuiących pogodzenie, utworzenie banku kredytowego w Państwie dla pokrycia braku w przychodach i wydatkach tegoż, w wydatkach tam, gdzie niezbędnéy nie ma potrzeby, oszczędność, wszystkich zbyt wielkich pensyy i płac poumnieyszanie i przez zaprowadzenie różnych odmian i przekształceń Narodu na nowo ożywienie.

Rada Ministrów przełożyła Rządowéy Juncie naradczéy następuiące pytania do rozstrząśnienia:

1) Czyliby należało wydać amnestyią; i iaką téyże nadać rozciągłość dla osiągnienia tego podwóynego celu: by umysły uspokoić i praw Tronu nienaruszyć?

2) Jakieby środki były do zaspokoienia naszych osad i by ie znowu pod panowanie kraiu macierzystego wrócić?

3) Jakieby środki były, ułatwić układy o pożyczkę, z mniéy uciążliwemi warunkami?

4) Czyliby dobrze znieść całkiem systemat puryfikacyyny, lub go tylko umiarkować, a w ostatnim przypadku, iakieby zaprowadzić odmiany?

Francyia.

Król Jmć poiechał w niedzielę d. 9. Października z St. Cloud do Tulleriów i odprawił Radę Ministrów, na któréy się i Delfin znaydował. W wieczór, przócz rodziny Królewskiéy i Xiążąt krwi, znaydowali się u stołu Królewskiego: Król i Xiążęta Pruscy, równie iak i Xiążę Kumberlandyi. Był to obiad dany na pożegnanie Króla Pruskiego, ponieważ dnia 10. Paryż chciał opuścić, także i Król Francuzki z Delfinem zamyślali tegoż dnia wyiechać na krótki czas do Compiegne. (Podług poźnieyszych wiadomości Król po odwiedzinach i pożegnaniu się z Królem Pruskim, wyiechał istotnie dnia 10. Października z Delfinem do Compiegne, a Król Pruski dopiero dnia 11. Paryż opuścił dla powrócenia do swoich kraiów.)

Przypominamy sobie, że było pytanie, czyli fregatę Amerykańską Brandivinę, na któréy Jenerał Lafayette do Francyi powracał, ze strony Francuzkiéy powitać wypadało. Gazety Paryzkie donosiły teraz iednomyślnie, że fregata owa dnia 5. Października o wschodzie słońca salutowała 15tu wystrzałami, na co iéy bateryie w Havre natychmiast odpowiedziały.

Fregata rzeczona iak słychać ma następnie przyłączyć się do eskadry Amerykańskiéy na morzu środziemnym, dowodzonéy przez Kommodora Rodgers.

Wiele Dzienników Francuzkich upewnia, że Sir Walter Scott teraz do Paryża wcale nie przyiedzie.

Dway synowie znanego powstańców Greckich dowódzcy palnych statków: Kanarego, przybyli do Francyi, gdzie na koszt Wydziału Filhelenów odbierać maią wychowanie. Umieszczeni są w St. Brice u Pana Piscatori syna, który nie dawno odbył podróż do Grecyi.

Na przełożenie Ministra Marynarki uczynione Królowi Jmci, Król obszernem rozporządzeniem swoiém ustanowił nowy skład Królewskiéy Marynarki, nowe przepisy względem zaciągu do teyże, stosownieyszego podziału Oficerów i Marynarzy na różne klassy, tudzież względem ulepszenia systematu płacy, umundurowania; zaprowadzenia karności, kształcenia ludzi i t. d.

Niemcy.

Gazeta Monachiyska z d. 14. Października zawiera o śmierci Króla Bawarskiego między innemi co następuie: »Dziś i wczoray od godziny 11. do 12. wszystkie dzwony stolicy głosiły zgon Króla, wszystkie sklepy pozamykane; Teatra ustały i wszystkich serca napełnione są iednym uczuciem głębokiego żalu. —

Dziś przed południem, Jenerał Porucznik Hrabia Marsiglii odebrał dla Króla Jmci Ludwika przysięgę hołdu od Królewskiéy Gwardyi przybocznéy drabantów konnych, iako Kapitan teyże Gwardyi.

Taż gazeta z d. 15. Października donosi: Dziś z południa o godzinie 4. zwłoki Króla Maxymiliana Józefa sprowadzone zostały w uroczystym orszaku z Nymfenburga do Kaplicy Nadwornéy Królewskiego zamku.

Rossyia.

— *Z Petersburga dnia 1. Października*). —

Dnia 27. z. m., iako w rocznicę koronayi NN. Cesarstwa, przypuszczano osoby u Cesarzowey Matki do całowania ręki, potém było nabożeństwo w kościele N. Panny Kazańskiéy, a w wieczór miasto oświecono. Tego samego dnia Margrabia Alfieri, sprawuiący interessa Sardyńskie, miał u Cesarzowey Matki posłuchanie z pożegnaniem.

W. Xiążę Mikołay poiechał dla oglądania twierdz pogranicznych nad Dźwiną, i w Guberniach Białorossyyskich.

Mówią, że W. Xiążę Michał poiedzie z Małżonką swoią do Warszawy.

Turcyia.

Dostrzegacz Austryiacki umieścił pod napisem: »*Z Konstantynopola d. 26. Września*« co następuie:

Od ostatniéy poczty o nowszych wypadkach z widowiska woyny, mało ważnych mamy wiadomości. Lecz za to mamy dokładne doniesienia o pierwszych zdarzeniach, a szczególniéy o udaremnionym kuszeniu się Greckich powstańców względem spalenia Egipskiéy floty w porcie Alexandryi i o nastąpić maiącym przybyciu Kapudana Baszy.

Działo się to własnie d. 10. Sierpnia na godzinę przed zachodem słońca, gdy Kanari na okręcie palnym pod banderą Rossyyską, w towarzystwie dwóch innych podpalaczów i tyleż brygów woiennych pod dowództwem Kapitanów Tombasi i Kriesi maiąc po sobie swieży i sprzyiaiący wiatr, wdarł się do portu Alexandryi, w którym 150 Europeyskich kupieckich okrętów i cała Egipska Flota na kotwicach stały. Pomimo wszelką chytrość i przezorność ściągnął okręt iego na siebie podeyrzenie Kapitana portu, który dla przeglądu na pokład okrętu wystąpił; iuż w porcie dano znak do walki, gdy właśnie w tym czasie obrócił się wiatr i Kanari uznał niemożność wykonania swoiego przedsięwzięcia. Tyle mu tylko pozostało czasu, iż swój palny okręt zapalić i na szalupę wskoczyć zdołał; która go pomimo rzęsistego ognia z Francuzkiego woiennego brygu: l'Abcille na kotwicy stoiącego i z bateryiów nadbrzeżnych, szczęśliwie z portu uniosła aż do Greckich okrętów, które go przyięły.*) Mohamed Ali Basza, świadek owego zuchwałego przedsięwzięcia, stanąwszy na pokładzie iednéy ze swych korwet w towarzystwie kilku Oficerów, opuścił dnia 12. rano port Alexandryi w celu ścigania Greckich okrętów.

Całe miasto ieszcze było w zadumieniu i obawie z powodu tak nagłego oddalenia się Wice-Króla, gdy o to razem liczna flota, którą zaraz za flotę Kapudana Baszy poznano. Jak wiapomo, puścił się ón był pierwszych dni Sierpnia od Messolungi, i skierował do Egiptu, ażeby się w mieyscu wyczerpanych zapasów amunicyi i żywności nowemi zaopatrzyć. Uwiadomiony o oddaleniu się Wice-Króla zawinął ze swoią flotą, składaiącą się z 8 fregat, 9 korwet i 24 brygów i galiotów do portu; ón sam pozostał za portem i nie chciał póty na ląd wysiąść, póki Mohammed Ali Basza albo sam nie powróci, albo o nim nie nadeydzie wiadomość. Dopiero d. 20go Sierpnia po bezskutecznem krążeniu przez dni 8, pod który to czas Mohammed Ali Basza aż pod brzegi Karamanii przypłynął, przybył ów Wice-Król znowu do Alexandryi. Śpieszył się do przyięcia KapudanaBaszy w sposób nayprzyiaźnieyszy i nayzaszczytnieyszy; wskazał mu swóy pałac na pomieszkanie, flotę iego hoynie we wszystkie potrzeby opatrzył i obsypał go naykosztownieyszemi podarunkami, do których przyłączonych było także milion piastrów. Jak długo pobyt Admirała w Alexandryi dozwoli, czyli istotnie ztąd odpłynął, i iąk tu twierdzą, do Rettimo w Kandyi, przybył, czyli też razem flota egypska z woyskiem do udania się na okręty w pogotowiu stoiącym wypłynęła, — na to brakuie dotąd na wszelkich pewnych podaniach. Tymczasem Mohamed Ali Basza, zawiadomiony o napadzie na zamek Garabusa i Kissamo, i o niepokoiących poruszeniach w części zachodniéy wyspy Kandyi *) postanowił niezwłocznie wysłać tam pułk na stopę europeyską urządzony; tymczasem atoli wyprawił tam kilku Oficerów

*) Doniesienie, którego nam Ner. 144 Gazety Hydryiockiéy o téy expedycyi udziela, następnie ogłoszonym zostanie.

P. D. A.

*) Podług gazety Hydryiockiéy z d. 19. Sierpnia odpłynął na greckich okrętach przewozowych z Malwazyi oddział przez Rząd w Napoli di Romania uorganizowany z mieszkańców wyspy Kandyi złożony, a pod dowództwem patriotow Emanuela Antoniady i Demetriusza Kalergi zostaiący, a wylądowawszy d. 14. Sierp. pod Grawozą (Garabuzo), tameczny zamek a razem i Kissamo opanował. Raport dowódzców tey wyprawy z Grawozy pod 15. Sierpnia przydaie, że w skutek tego wylądowania powstali mieszkańcy w Sivabia, Cydonia Selino, Kisamo i Apoborona. Gdy iednak w trzech następnych gazetach Hydryiockich dochodzących do dnia 29. Sierpnia, niema żadney wzmianki o tém zdarzeniu, zdaie się, że nadzicie Greków nie zostały spełnione.

P. D. A.

rów, którzy pomiędzy innemi Instrukcyiami otrzymali także ten wyraźny rozkaz, z Turkami, którzyby dopuścili się spokoynych mieszkańców pod pozorem tych niepokoiów, znieważać, iak naysurowiéy sobie postępować.

Tymczasem wiadomość, że połączona egypsko-Konstantynopolitańska flota, z znacznym oddziałem woyska, gotuie się wyruszyć z portu Alexandryi, kilka posad Archipelagu, osobliwie zaś wyspy Hydrę i Spezzią niepokoi. Rząd w Napoli di Romania w obawie, aby te wyspy nie były w stanie oparcia się nagłemu napadowi tak liczney siły zbroyney, wysłał kilkaset ludzi do Hydry, gdzie gotowano się do silnego odporu.

Podług doniesień z Morei, Ibrahim Basza przedsięwziąwszy przegląd mieysc i nazwisk osadzonych przez iego woysko, powrócił znowu do główney kwatery w Tripolizza, zdawał się iednak przygotowanym, przed nadciągnieniem oczekiwanych posiłków z Egyptu, nic nie przedsiębrać.

Dnia 18. t. m. germek (*Silikdar*) Ibrahima Baszy, Selim Aga, przybył tu przez Smyrnę. Porta przyymowała go z wyszczególnieniem i udarowała go, wraz z orszakiem, kosztownemi honorowemi szatami. Słychać, że pomieniony Silikdar iest oddawcą dokładnych raportów swoiego Wodza, o działaniach zaszłych od otworzenia wyprawy woienney w Morei, i zdobytych przytém trofeów. Porta podczas wystawienia tychże ogłosiła buletyn, obeymuiący krótkie tylko wspomnienie o znaiomych iuż zdarzeniach, i wyliczenie mieysc, przez Ibrahima Baszę, od pierwszego napadu iego na Navarino, aż do iego pochodu ku Napoli di Romania w ostatnich dni Czerwca, zaiętych.

Uwięzienie przed kilkoma dniami kilku znakomitych Greków, między któremi także matka Alexandra Maurokordatego znaydowała się, sprawiło Grekom mieszkaiącym w tey stolicy niemało obawy i niepokoiu. Prędkie atoli onych uwolnienie (bo tylko przez fałszywe wyznanie greckiego Renegata Iromira (który znowu nie dawno Islamizm porzucił i oczernieniem ziomków uratować spodziewał się) o zdradzieckie korespondencyie z powstańcami obwinieni zostali, umysły zupełnie uspokoiło.

Wiadomość przez pisma publiczne nadeszła o zamierzoney wyprawie Lorda Cochrane sprawiła żywe, i gdyby się potwierdziła, bardzo sprawiedliwe obawy, a to nie tylko u Porty, która pokładaiąc zaufanie w sprawiedliwości i potędze Rządu Angielskiego, w środkach prawnych, które ma w swoiey mocy, żadney wiary temu nie daie, ale i u osiadłych tu Anglików i całego stanu kupieckiego. — W Smyrnie i ościennych portach wieść ta więcéy ieszcze niepokoiu narobiła. Nietylko liczne chrześciiańskie domy handlowe, ale także tam osiadłe chrześciiańskie familiie obawiaią się skutków przedsięwzięcia, które podług zapowiedzenia samych tworców onegoż, nic innego niema w zamiarze, prócz spustoszenia i zniszczenia wszystkich portów i nadbrzeżów Tureckiego Państwa, które tylko zemstę i rozpacz Mahometanów do naywyższego posunęłaby stopnia. Nic okropnieyszego pomyśleć niemożna, iak że ostatki dobrego bytu kraiu od lat pięciu tyloma klęskami nawidzanego, stałyby się nakoniec pastwą europeyskich mataczów i rozboyników morskich. — Lecz takiéy zgroży Wielka Brytaniia, chociażby żadnym innym względem nie powodowana, niedopuści w kraiach zostaiących pod iéy opieką *)

W Smyrnie często zdarzaiące się pożary ściągnęły uwagę Władz tamecznych, które przecież niezdołałyby odkryć, czyli takowe są z przypadku lub dziełem umyślnego podpalania. Nowo wybuchły pożar w d. 20. Września, przez który podług pierwszych wiadomości więcéy iak 2000 domów stało się pastwą płomieni **), owe ważne handlowe miasto przeraziło strachem.

Dla słabości tłumacza W. Porty odłożona uroczysta notyfikacyia Posła Króla Niderlandzkiego, Barona Zuylen, na dniu 17. t. m. uskuteczniona została.

Zaraza morowa w ciągu trzech miesięcy w prawdzie znacznie się nie posunęła, przecież tak w mieście iako i w okolicznych wsiach wiele osób śmierć zagarnęła.

---

*) Srodki zaradcze przez Rząd Angielski przedsięwzięte, spodziewać się należy, iż położą wkrótce tamę owym obawom. Bo chociaż Dziennik Rozpraw — wymieniamy go przed wszystkiemi innemi, ponieważ na takie wyszczególnienie zasługuie — zaraz przy wyyściu na widok publiczny odezwy Króla Angielskiego usiłował zwolenników powyższych mataczów i rozboyników morskich nauczać, iak deptać nogami znienawidzone prawa i rozporządzenia, to przecież wnosić należy, iż spekulanci w podobnych proiektach rezykuiący swoie pieniądze nieco ostrożniey działać zechcą, iak sprawcy, których obalenie zasad uczciwości i prawem upoważnionego porządku nic nie kosztuie.

P. D. A.

**) Gazeta: *Spectator Oriental*, którą my z ostatnią pocztą z Konstantynopola otrzymali, sięga tylko do d. 14. Września.

P. D. A.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest Ner. 43. Rozmaitości.)

Redakcyia Józefa Bensy; Druk Piotra Pillera.